

گزینهدو

مؤسسه آموزشی فرهنگی

ویژه پایه یازدهم

اسفند ۱۴۰۳

دفترچه پاسخ تشریحی

ارزشیابی تشریحی مرحله ۳

عربی، زبان قرآن ۲ (رشته‌های ریاضی و فیزیک و علوم تجربی)

جَمَالُ الْمَرْءِ، فَصَاةُ لِسَانِهِ.

رَسُولُ اللَّهِ ﷺ

زیبایی انسان، شیوایی گفتار اوست.

۱۴۰۳_۱۴۰۴

● معاون تولید محتوا: علی الفتی

● مدیر پروژه ارزشیابی تشریحی: سید ایمان مصلح

طراحان

طراحان

گروه عمومی
علی اکبر آخوندی
۱۳۹۹گروه انسانی
علی اکبر آخوندی
۱۳۹۹ادبیات
فارسیمسئولین درس:
عماد فیض آبادی
محسن ابراهیم تهرانیابوالفضل غلامی • افشین محی الدین • احسان محسنی
عماد فیض آبادی • محسن ابراهیم تهرانیدین و
زندگیمسئولین درس:
علی اکبر آخوندی
زهرا محمدیمحمد کریمی • علیرضا دلشاد • علی اکبر آخوندی
زهرا محمدی • محبوبه ابتهسامزبان
انگلیسی

مسئول درس: سعید ابراهیمی

علی عاشوری • سعید ابراهیمی • امین امیدوار

علوم و
فنون ادبی

مسئول درس: فاطمه اکران

فاطمه اکران • گلاویژ جلالی • مینا پزنگ
مهراوه مجتهدجامعه
شناسیمسئول درس: الهام رضایی
دستیار: فاطمه صفریفروغ تیموریان • آریتا بیدقی • علیرضا مختاری
الهام میرزایی • آزاده میرزایی • الهام رضاییروان
شناسیمسئول درس: سیده ضحی سکاکی
دستیار: حسین اصفهانی

مهدی پارچه باف

زبان
عربیمسئولین درس:
پویا رضاداد
مائده خدایاری
دستیار: سارا حمزهاسرافیل قربان پور • محسن احدی • کیارش پورمهدی
امینه کارآمد • زهرا فرزانه

تاریخ

مسئول درس: الناز گنج کار
دستیار: الهه ریاحی نسبمهسا اصغری • سامان بهری • زهره قموشی
الهه ریاحی نسب

جغرافیا

مسئول درس: وجیهه صادقی

بهرروز یحیی • مهسا اصغری • الهه ریاحی نسب

فلسفه
و منطق

مسئول درس: نگین تربتی

اکرم یاسری • حسین صادقی • سیاوش خداشناس

اقتصاد

مسئول درس: امیر محمدبیگی
دستیار: محمدرضا مبارکی

آیدانا رستمی

هویت
اجتماعیمسئول درس: الهام رضایی
دستیار: فاطمه صفری

رضا کیانپور

-۱

- الف) فکر کن، سپس سخن بگو تا از لغزش در امان باشی!
 ب) راضی ساختن مردم، هدفی است که به دست آورده نمی‌شود!
 ج) استاد، امتحان را برایمان به مدت دو روز به تأخیر انداخت!
 د) پمادی برای حساسیت پوست می‌خرم!

-۲

- الف) «السَّديد» و «الصَّحيح» هر دو به معنای «درست»، مترادف‌اند.
 ب) «الحَلَّة: دوستی» و «العداوة: دشمنی» متضادند.

-۳

- الف) گزینه ج؛ ترجمه گزینه‌ها:
 الف) داروخانه‌دار (ب) پزشک (ج) سردرد (د) بیمار
 ب) گزینه د؛ ترجمه گزینه‌ها:
 الف) حرف زد (ب) گفت (ج) سخن گفت (د) پخش کرد

-۴

- الف) جمع کلمه «النَّص: متن»، کلمه «النُّصوب» می‌باشد.
 ب) مفرد کلمه «الأقوال»، کلمه «القول: سخن» می‌باشد.

-۵

- الف) نقشه؛ ترجمه: «دانش‌آموزان خوشحال شدند، زیرا نقشه‌شان پیروز شد!»
 ب) تلخ؛ ترجمه: «حق را بگو، اگرچه تلخ باشد!»

-۶

- الف) به نیکی دست نخواهید یافت تا از آنچه دوست دارید، انفاق کنید.
 ب) به خدا پناه می‌برم از نفسی که سیر نمی‌شود (سیر نشود) و از دعایی که شنیده نمی‌شود (شنیده نشود)!
 ج) دانشجویان با استادشان پیمان بستند که هرگز دروغ نگویند!

-۷

- الف) اگر برنامه‌ای بیابیم که در ترجمه واژگان به آن اعتماد کنیم، آن را به کار خواهیم برد!
 ب) در اموری که مرا در معرض تهمت‌ها می‌گذارد (بگذارد)، دخالت نمی‌کنم!

-۸

- الف) باید (که) رفتار را تغییر دهی، اگر خواهی که دیگران به تو احترام بگذارند!
 ب) حادثه مرا ناگزیر به به‌کارگیری تأیر یدکی کرد، بعد از اینکه تأیر اصلی ترکید!

-۹

- الف) نادمین: با پشیمانی / لَنْ نَنسأه: آن را فراموش نخواهیم کرد
 ترجمه کامل عبارت: «دانش‌آموزان کلاس یا پشیمانی به استادشان می‌گویند: درسی را یاد گرفتیم که هرگز آن را فراموش نخواهیم کرد!»

ب) عَوْدِي: عادت بده

ترجمه کامل عبارت: «خودت را به خواندن کتاب پیش از خواب عادت بده!»

ج) لِين: نرمی

ترجمه کامل عبارت: «نرمی سخن، گوینده را نزد مردم محبوب می‌کند!»

-۱۰

الف) گزینه ۲؛ بررسی سایر گزینه‌ها:

قَرْيَة: روستایی؛ نکره است (رد گزینه ۱) // سافَرْتُ: سفر کردم (رد گزینه ۳) // شاهَدْتُ: دیدم، دیده بودم (رد گزینه ۱) // صِغْرِي: کودکی‌ام (رد سایر گزینه‌ها)

ب) گزینه ۳؛ بررسی سایر گزینه‌ها:

أَتَى النَّاسِ: با تفاوت‌ترین مردم (رد سایر گزینه‌ها) // مَنْ: کسی است (رد سایر گزینه‌ها) // قَالَ: بگوید؛ فعل مفرد است (رد سایر گزینه‌ها) // فِي مَا: در آنچه (رد گزینه ۲)

نکته: اسم تفضیل اگر با حرف جرّ «مِنْ» بیاید و یا اگر مضاف نباشد، در ترجمه از «تر» استفاده می‌شود و اگر «مضاف» واقع شود، «ترین» ترجمه می‌گردد.

-۱۱-

- الف) سَبِعُزْفُونَ: فعل آینده مجهول، صیغه جمع مذکر غایب است. ترجمه: «گویندگان با کلامشان شناخته خواهند شد!»
- ب) أَقْنَعْتُ: فعل ماضی، صیغه متکلم وحده است. ترجمه: «مادرم را برای رفتن به ورزشگاه قانع کردم!»
- ج) قَدْ نُوَاجِعُ: قَدْ + فعل مضارع، به صورت گاهی + مضارع اخباری / شاید + مضارع التزامی ترجمه می‌شود. ترجمه: «گاهی روبه‌رو می‌شویم (شاید روبه‌رو شویم) با افرادی که نظرات مختلفی دارند!»
- د) كَانَا يَسْوِقَانِ: كان + فعل مضارع، به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود. ترجمه: «رانندگان با سرعت ماشینشان را می‌رانند!»

-۱۲-

- الف) گزینه ۲: «ضیاء» اسم نکره است که فعل «يَقْدُفُ»، آن را توضیح داده است. ترجمه: «دانش، نور و روشنایی است که خداوند، آن را در دل‌های دوستانش می‌اندازد!»
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- ۱) جمله شرطی هست و «أَنْقَدَ» جواب شرط می‌باشد.
- ۳) قبل از فعل «حَرَّبْتُ»، حرف «و» آمده است، پس جمله وصفیه نداریم.
- نکته: جمله‌ای که اسم نکره را توضیح می‌دهد، همان جمله وصفیه است. جمله وصفیه، فعلی است که بعد از یک اسم نکره می‌آید و در مورد آن اسم نکره توضیح می‌دهد. باید بدانیم که قبل از جمله وصفیه، حروف «و، فَ، ثُمَّ، اِدَاتِ نَاصِبَةُ أَنْ، كَي، لِكَي، حَتَّى و لِ» و «الَّذِي و الَّتِي و الَّذِينَ» نمی‌آید.
- توجه: جواب شرط نمی‌تواند جمله وصفیه باشد.
- ب) گزینه ۳: «لِ + العلاج» جارّ و مجرور است. (لِ + اسم) شده است، بنابراین «لِ» حرف جرّ می‌باشد.
- در گزینه ۱، «أَنْ + يَكُونُ» و در گزینه ۲، «حَتَّى + يُؤَخَّرُ» شده، پس این دو فعل به صورت التزامی «که باشد» و «تا به تأخیر بیندازد» ترجمه می‌شوند.

نکته: اگر حرف جرّ «لِ» به «ال» بچسبد، در این حالت «الف» می‌افتد. (لِ + الْعِلَاجِ = لِلْعِلَاجِ)

ج)

۱) گزینه ب؛

«لِيَتَعَلَّمُ» جارّ و مجرور است، زیرا «تَعَلَّمَ» مصدر است و می‌دانیم که تمام مصدرها، اسم می‌باشند؛ ولی در باقی گزینه‌ها «لِ» جزو ادات ناصبه است، زیرا بعدش فعل مضارع آمده است.

۲) گزینه ب؛

«مُحَدِّدَةً»، «مَسْمُوحٌ» و «مَوْضُوعَاتٌ» اسم مفعول می‌باشند، ولی «مُسَكِّنَةً» اسم فاعل است.

-۱۳-

- الف) ترجمه: «قصه کوتاهی را شنیدیم که نتیجه دروغ را برای ما آشکار می‌کرد!»
- «سَمِعْنَا» فعل ماضی و «تَبَيَّنُ» فعل مضارع است؛ بنابراین، جمله وصفیه (تَبَيَّنُ) به صورت ماضی استمراری ترجمه می‌شود.
- ب) ترجمه: «درسی را خواندم که استاد، آن را هفته گذشته یاد داده بود (یاد داد)!»
- «فَرَأْتُ» و «عَلِمْتُ» فعل ماضی هستند؛ بنابراین، جمله وصفیه (عَلِمْتُ) به صورت ماضی ساده یا ماضی بعید ترجمه می‌شود.

-۱۴-

الف) تا داوری کند؛

«حَتَّى» + فعل مضارع، به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود. ترجمه: «صبر کنید تا خداوند میان ما داوری کند.»

ب) تا موفق شوند؛

«كَي» + فعل مضارع، به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود. ترجمه: «آن‌ها در درس‌هایشان تلاش می‌کنند تا در امتحان موفق شوند!»

ج) نجات می‌دهد؛

«صَدِيقٌ» اسم نکره‌ای است که فعل مضارع «يُنْقِذُ» آن را توصیف می‌کند و چون قبلش فعلی نیامده است، طبق زمان خودش که مضارع است، ترجمه می‌شود. ترجمه: «همانا کتاب، دوستی است که تو را از مصیبت نادانی نجات می‌دهد!»

-۱۵

الف (۱) يُرِيدُ: فعل مضارع

ب (۲) اِتَّصَلُوا: فعل امر

(ب)

- ۱) لَنْ نَسْتَطِيعَ؛ در جمله قید زمان «عَدَاً: فرداً» آمده است. «مَا اسْتَطَعْنَا» فعل ماضی منفی می‌باشد که با «عَدَاً» تناسب ندارد و «سَوْفَ لَا نَسْتَطِيعُ» نیز غلط است، زیرا فعل آینده با «لَنْ» منفی می‌شود.
- ۲) تَجَلَّوْا؛ با تَوَجَّهَ به فعل «قَدَرْتُمْ» و ضمیر «كُم»، فعل مخاطب باید بیاید و چون قبل از فعل، حرف «أَنْ» آمده است، پس باید حرف «ن» از آخر فعل حذف شود.
- ۳) تَتَوَقَّفُ؛ «السِّيَّارَاتُ» فاعل فعل جای خالی می‌باشد و برای جمع غیر انسان، فعل به صورت مفرد مؤنث می‌آید و چون قبل از فعل، حرف «حَتَّى» آمده است؛ بنابراین باید فعل مضارع انتخاب شود.
- ۴) لَكِي؛ با تَوَجَّهَ به ترجمه عبارت، تنها حرف «لِکِي» مناسب جای خالی است. ترجمه: «صبر کن برای اینکه بنشیند و غذایش را بخورد!»

-۱۶

الف الفُقَرَاءُ: فاعل

ب) سَيِّئاً: مفعول / خَيْرٌ: خبر ج) شَجَرَةٌ: مجرور به حرف جرّ

-۱۷

- اسم تفضیل: الدُّنْيَا (دنیا، بر وزن «فُعَلَى» و مؤنث است.)
 اسم مکان: مَوَاضِعُ (مکان‌ها، مفرد آن «مَوْضِعٌ» بر وزن «مَفْعِلٌ» است.)
 اسم فاعل: الآخِرَةُ (آخرت، از ثلاثی مجرد بر وزن «فَاعِلٌ» است.)
 اسم مفعول: الْمُحَدَّدُ (تعیین شده، از ثلاثی مزید، باب «تَفْعِيلٌ» است.)
 اسم مبالغه: الكَذَّابُ (بسیار دروغگو، بر وزن «فَعَالٌ» است.)

-۱۸

ثَمَانِيَةٌ وَ خَمْسُونَ؛ ترجمه: «در کتابخانهٔ مدرسه، ۹۴ کتاب بود و دانش‌آموزان ۳۶ کتاب گرفته‌اند! چند کتاب باقی مانده است؟»
 $94 - 36 = 58$

-۱۹

الف) گزینه ۲؛ با تَوَجَّهَ به ترجمه عبارت «راستگو با راستی‌اش به جایی می‌رسد که دروغگو با فریبکاری‌اش به آن نمی‌رسد!»، گزینه ۲ صحیح است.
 ب) ۱) الخَطَأُ؛ ترجمه: «هرکس از واقعیت فرار کند، در زندگی‌اش شکست نمی‌خورد!»
 ۲) الصَّحِيحُ؛ ترجمه: «کمی سخن از نشانه‌های خرد است!»

-۲۰

الف) ← ۴   ب) ← ۵   ج) ← ۲   د) ← ۳

- الف) الحُسَامُ؛ ترجمه: «شمشیر از ابزارهای جنگی است!»
 ب) المَخْبُوءُ؛ ترجمه: «پنهان شده، آشکار نیست؛ بلکه پوشیده شده است!»
 ج) الصَّيْدَلِيَّةُ؛ ترجمه: «داروخانه، جایی برای فروش داروهاست!»
 د) الصِّيَامُ؛ ترجمه: «روزه از واجبات دینی است!»

-۲۱

ترجمه متن:

«آداب گفت‌وگو، مجموعه‌ای از اخلاقیاتی است که انسان باید هنگام صحبت کردن از آن‌ها پیروی کند! هدف این آداب، رسیدن به ارتباط مؤثر و جلوگیری از بدی کردن است! از مهم‌ترین آداب گفت‌وگو، راستگویی، احترام متقابل، پرهیز از غیبت و تهمت، قطع نکردن صحبت دیگران و اعتدال در گفتار است و این [مورد] اخیر، تأثیر بیشتری از سخن طولانی دارد! امام علی علیه السلام فرمودند: «بهترین سخن، آن است که کم باشد و راهنمایی کند!» پیروی از آداب گفت‌وگو، زیبایی رابطه بین مردم را افزایش می‌دهد!»

الف) هدف آداب گفت‌وگو چیست؟ تحقیق التَّوَاصُلِ الفَعَالِ وَ تَجَنُّبِ الإِسَاءَةِ!
 ب) چه چیزی با پیروی کردن از آداب گفت‌وگو افزایش می‌یابد؟ جَمَالُ العِلَاقَةِ بَيْنَ النَّاسِ!
 ج) الصَّحِيحُ؛ ترجمه: «برترین سخن، سخن غیر طولانی است!»
 د) گزینه ۳ (الغیبة)

-۲۲

الف) المحرّازُ؛ ترجمه: «پزشک، تپ‌سنج را زیر زبان مریض قرار داد!»
 ب) قُطْنِ طَبِّيٍّ؛ ترجمه: «فروش پنبهٔ پزشکی بدون نسخه، مجاز است!»
 ج) سؤال: لِمَنْ تَشْتَرِي هَذِهِ الأَدْوِيَةَ؟
 جواب: لِزُمَلَائِي!
 ترجمه: «این داروها را برای چه کسی می‌خری؟ - برای همکارانم!»